

**ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА:
СТРАТЕГІЯ ТА МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ**

Чирва Ольга Григорівна,

доктор економічних наук,

професор кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом;

Корнієнко Тетяна Олександрівна,

викладач кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

Уманського державного педагогічного університету

імені Павла Тичини

На сучасному етапі розвитку підприємства України мають ряд проблем, а саме: брак коштів та управлінського досвіду, зношеність основних засобів, низький рівень кваліфікації кадрів, відсутність державної підтримки, неспроможність самостійно забезпечити фінансову незалежність, відсутність належної інформаційної підтримки, корупція і наявність адміністративних бар'єрів. У цих складних умовах суб'єкти господарювання повинні створювати механізм протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам та ризикам, визначаючи стратегічні напрями посилення своєї фінансово-економічної безпеки.

Стратегія фінансово-економічної безпеки підприємства – розробка та реалізація ефективного механізму управління та забезпечення належного рівня фінансово-економічної безпеки підприємства, захист від впливу загроз та ризиків, а також досягнення стабільного його функціонування [1]. Оскільки механізм управління фінансово-економічною безпекою представляє собою сукупність спрямованих дій для досягнення поставлених цілей за допомогою створення сприятливих умов для ефективного використання ресурсів, необхідно сформулювати й обґрунтувати складові механізму.

Розглянемо наступні складові механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства (рис. 1):

- організаційна складова, яка включає в себе сукупність органів, осіб та служб, що задіяні в управлінні фінансово-економічною безпекою підприємства;
- сукупність принципів та функцій управління фінансово-економічною безпекою підприємства;
- сукупність інструментів (важелів та методів) управління фінансово-економічною безпекою;
- нормативно-правове, інформаційне та аналітичне забезпечення;
- структура моніторингу стану фінансово-економічної безпеки підприємства.

Організаційна складова механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємств залежить від виробничої структури, зумовленої спеціалізацією та масштабами виробництва, рівнем використання техніки й технології, формами організації праці та ступенем розвитку комерційних

відносин. Вона визначається також цілями розвитку підприємства, зовнішніми умовами його існування.

Рис.1. Сукупність складових механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства

*джерело: складено авторами на основі [2, с.1-17]

Для забезпечення всебічної безпеки підприємства потрібно створити спеціальний підрозділ з метою реалізації захисних заходів – службу безпеки. Така необхідність зумовлена загостренням конкурентної боротьби на зовнішньому та внутрішньому ринках, поширенням шпіонажу та крадіжок, високою ризиковістю та іншими чинниками.

Працівники, які займаються управлінням фінансово-економічною безпекою на підприємстві обов'язково повинні мати вищу фінансово-економічну освіту і досвід роботи за спеціальністю. Вони повинні отримати доступ до необхідної інформаційної бази, а саме: нормативно-правових актів та методичних документів, а також комп'ютерної техніки і програмних засобів [3, с. 127–134].

На основі аналізу публікацій, механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства повинен включати такі принципи: законності, досягнення стратегічної цілі, плановості, гнучкості й динамічності, комплексності та безперервності, цілісності, обґрунтованості, достатності й економічної доцільності, функціональності, компетентності та професіоналізму, релевантності, координації та взаємодії [4, с. 204–205]. Чітке дотримання цих принципів сприятиме підвищенню ефективності використання сформованого механізму.

До основних функцій механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства слід віднести планування, організацію, регулювання, стимулювання і контроль.

Інструменти за допомогою яких забезпечується ефективно управління фінансово-економічною безпекою потрібно поділити на дві групи:

- фінансово-економічні методи (управління капіталом, прибутком, витратами, фінансове планування, фінансове регулювання, страхування тощо);
- економічні важелі – прибуток, капітал, дивіденди, цільові фонди, податки, витрати, та ін. (рис. 1, згруповано авторами).

Важливим елементом механізму управління фінансово-економічної безпеки підприємства є нормативно-правове забезпечення, за допомогою якого розробляється і реалізується стратегія управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

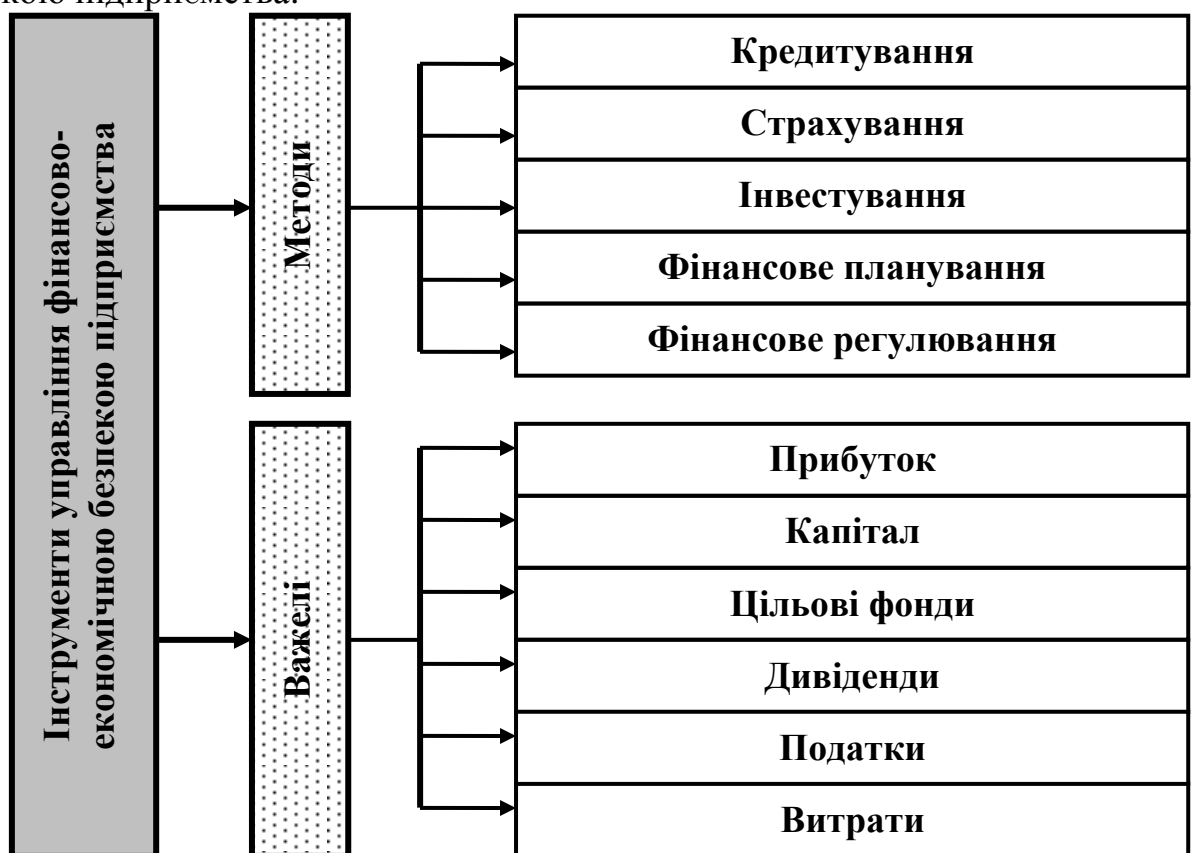

Рис. 2. Основні інструменти управління фінансово-економічною безпекою підприємства

*джерело: складено авторами на основі [5, с. 106-113]

Інформаційне та аналітичне забезпечення має містити сукупність таких даних:

- фінансові цілі та стратегія діяльності підприємства;
- наявність загроз та ризиків;
- обсяг, джерела надходження та шляхи використання ресурсів підприємства.

- наявність стратегічного плану забезпечення фінансово-економічної безпеки та ін.

Проведення діагностики стану безпеки, дає можливість виявити певні ознаки кризового стану підприємства, визначити масштаби та розробити дієві заходи попередження банкрутства.

Отже, першочерговим завданням кожного підприємства України є подолання існуючих загроз та оптимальне використання їх потенціалу. Тому, на нашу думку, для ефективної і успішної діяльності та досягнення стратегічної цілі, суб'єкти господарювання повинні постійно використовувати дієвий механізм управління фінансово-економічною безпекою.

Список використаних джерел

1. Аванесова Н. Е. Формування механізму стратегічного розвитку фінансово-економічної безпеки підприємства / Н. Е. Аванесова, Г. І. Валковська // Молодий вчений. – 2017. – № 1(41). – С. 527–530.

2. Дехтяр, Н.А. Фінансово-економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення [Текст] / Н.А. Дехтяр, О.В. Дейнека // Стратегії економічного розвитку: держава, регіон, підприємство: колективна монографія: у 2-х т. / за заг. ред. К.С. Шапошникова. – Херсон: Гельветика, 2015. – Т. 2. – С.1-17.

3. Фінансова безпека підприємства: [навч. посіб.] / Т. Б. Кузенко, Л. С. Мартюшева, О. В. Грачов, О. Ю. Литовченко. – Харків: ХНЕУ, 2010. – 300 с.

4. Шкарлет С. М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект: [монографія] / С. М. Шкарлет. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2007. – 436 с.

5. Каламбет С.В., Воропай В.А. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємств залізничної галузі / С.В. Каламбет, В.А. Воропай // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2013. – №2. – С.106-113.